

K6 Φαρισαῖος FARISAIOS (98x) fariseus (sanan selitys)

(päivitelty 11.2.2024)

K KREIKKA <https://gen.fi/k.html>

K6 SANAN SELITYS <https://gen.fi/k6.html>

K6 Φ FII SANAT <https://gen.fi/k6-21.html>

K6 Φαρισαῖος Farisaios (98x) fariseus (sanan selitys)

<https://gen.fi/k6-21-farisaios-fariseus.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Tallenteet ja dokumentteja
1. Sanan esiintymät ja etymologia
2. Farisealaisuuden historia
3. Farisealainen teologia

0. TALLENTEET JA DOKUMENTTEJA

Aramean aarre 4, Fariseus 1/2, 11.2.2024 (0.32)

Tallenne <https://gen.adobeconnect.com/p4jd9xmzqbn/>

Youtube <https://youtu.be/pEzh6L7CjDw>

K6 Φαρισαῖος Farisaios (98x) fariseus (sanan selitys)

<https://gen.fi/k6-21-farisaios-fariseus.html>

Aramean aarre 5, Fariseus 2/2, 11.2.2024 (0.19)

Tallenne <https://gen.adobeconnect.com/prf9kbii1e6n/>

Youtube <https://youtu.be/6B6CXMqP1Zc>

K6 Φαρισαῖος Farisaios (98x) fariseus (sanan selitys)

<https://gen.fi/k6-21-farisaios-fariseus.html>

INFO Yleiset lyhenteet

<https://gen.fi/info-l-yleiset.html>

OJ Makkabilaiset (165–37 eKr.)

<https://gen.fi/oj-makkabilaiset.html>

A2 Aramea kreikankielisessä UT:ssa

<https://gen.fi/a2-aramaea-utssa.html>

Concordance to the Novum Testamentum Graece. 3rd Ed. De Gruyter 1987

Farisealaiset

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Farisealaiset>

Iso Raamatun tietosanakirja. Vol. 1–3. Raamatun tietokirja 1972–1975 (IRTI)

Liljeqvist, Matti: Uuden testamentin sanakirja kreikka–suomi.

Finn Lectura 2007 (MLK)

Liljeqvist, Matti: Vanhan testamentin heprean ja aramean sanakirja.

Finn Lectura 2010 (MLH)

New Testament in the Original Greek by Ivan Panin.

Book Society of Canada 1934 (kopioi selaimesi alla olevan linkin osoite)

<https://www.scribd.com/document/644433/Ivan-Panin-The-New-Testament-in-the-Original-Greek>

uusi painos: Numeric Greek New Testament. Ed. Mark Vedder 2017/2019

Novum 5. UT selityksin. Kreikan–suomen sanakirja. Raamatun Tietokirja 1984
 Palva, Heikki: Raamatun tietosanasto. 3. painos. Data Universum 2006
 Saarisalo, Aapeli: Raamatun sanakirja. Uudistettu painos. Data Universum 2006
 Sokoloff, Michael: A Dictionary of Jewish Palestinian Aramaic of the Byzantine
 Period. 3rd Revised and Expanded Ed. Bar-Ilan University Press 2017

1. SANAN ESIINTYMÄT JA ETYMOLOGIA

A2 Aramea kreikankielisessä UT:ssa
<https://gen.fi/a2-aramaea-utssa.html>

Φαρισαῖος farisaios erisnimisubst. mask. (98x) fariseus, **Pharisee**

- fariseus-sana esiintyy UT:ssa 98 kertaa [14 x 7 = 2 x 7 x 7]
- ensimmäinen esiintymä **Matt03_07**
- johtuu arameasta ja tarkoittaa sananmukaisesti "erotetut"
- kreikan kielessä fariseus-sana on isolla alkukirjaimella alkava erisnimisubstantiivi
- **Matt. 29x, Mark. 12x, Luuk. 27x, Joh. 20x, Ap. t. 9x, Fil. 1x**
 (Matt23_14 ei kuulu gematriseen alkutekstiin)
- Φαρισαῖος-sanan gematrinen lukuarvo on 1092 [156 x 7]

aram. פְּרִישָׁה p^erishaja [*parishaja (?)] "erotetut" (pe'il mask. mon. määr.)

פְּרִישׁ p^erish mask. yks. erotettu

פְּרִישִׁין p^erishin mon. st. abs. erotetut

פְּרִישֵׁי- perishei mon. st. constr.

פְּרִישָׁה / פְּרִישָׁה p^erishaja mon. st. det.

= hepr. הַפְּרוּשִׁים hap^erushim

Aramean juuri pe–resh–shin tarkoittaa tarkoin tutkimista, erottelemista ja erillään pitämistä. Juuri esiintyy kerran verbinä myös Raamatun arameassa.

BA פַּרְשׁ pael (1x, Esra04_18)

Parash-juuri esiintyy Raamatun hepreassa verbinä 5 kertaa, ja sillä on myös merkitys "selvittää, ilmoittaa" eli "tuoda julki tarkoin tutkimisen eli asioiden pieniin palasiin erottelemisen tulokset",

vrt. kreik. ἀνάλυσις analysi "ylös irrottaminen".

2. FARISEALAISUUDEN HISTORIA

Farisealaisuus oli makkabilaisotien (167–128 eKr.) aikoihin syntynyt juutalainen puolue ja uskonnollinen liike, joka korosti Mooseksen lain pyhyys- ja puhtaussäädösten pikkutarkkaa ja tiukkaa noudattamista. Farisealaisuuden katsotaan syntyneen niiden hasidijuutalaisten keskuudessa, jotka tukivat makkabilaisia vapaustaistelijoita.

חֲסִידִים חֲסִידִים

hepr. chasidim "hurskaat, liittoukolliset"

OJ Makkabilaiset (165–37 eKr.)
<https://gen.fi/oj-makkabilaiset.html>

Fariseuksia oli kaikista yhteiskuntaluokista: alempaa papistoa, temppelelpalvelijoita eli leeviläisiä, kirjanoppineita eli lain opettajia (hepr. sof^erim), kauppiaita, käsityöläisiä ja maanviljelijöitä. Saddukealaisuus oli puolestaan puhtaasti pappispuolue, essealaiset muusta yhteiskunnasta pois vetäytyneet askeettinen erämaaliike. Saddukeukset ja essealaiset (esim. Qumranin luostariyhteisö) keskittivät huomionsa temppeleihin ja rajoittivat toimintansa vain Jerusalemin ja Juudean alueelle. Fariseusten mielenkiinto oli temppelein sijasta lain noudattamisessa. He tekivät aktiivista lähetystyötä myös Luvaton maan rajojen ulkopuolella.

סוֹפְרִים סוֹפְרִים

hepr. sof^erim kirjanoppineet "kirjurit"

Fariseusten nimitys "erotetut" viittaa myös siihen, että fariseukset olivat poliittisesti lähes aina erotetut pois hallintavallasta. Vapaasti suomennettuna fariseukset voisivat olla myös "oppositio". Ainoastaan kuningatar Salome Aleksandran aikana (76–67 eKr.) fariseukset olivat hallituspuolue. Fariseusten määrä oli verrattain pieni. Josefuksen mukaan heitä oli toisen temppelein loppuvaiheiden aikana kuitenkin jo ~6000.

Fariseukset vastustivat sekä juutalaisen kansan poliittista eliittiä että uskonnollisia johtajia, saddukeuksia. Kumpikaan ryhmä ei heidän mielestään pitänyt Mooseksen lakia riittävän suuressa arvossa eikä kilvoitellut riittävän ankarasti.

Myös tavallinen maan kansa sai fariseuksilta ylenkatsetta ja tuomion, koska sekin suhtautui Tooraan leväperäisesti. Kansa kuitenkin arvosti fariseuksia, sillä he näyttivät olevan hurskaita uskonkilvoittelijoita.

עַם-הָאָרֶץ עִם הָאָרֶץ

hepr. am ha'arets, maan kansa

3. FARISEALAINEN TEOLOGIA

Toisin kuin saddukeukset fariseukset uskoivat kuolemanjälkeiseen elämään, kuolleiden ylösnousemukseen ja enkeleihin.

8 Sillä saddukeukset sanovat, ettei ylösnousemusta ole, ei enkeliä eikä henkeä, mutta fariseukset tunnustavat nämä kaikki. (Apt23_08)

Apostoli Paavali eli Saulus Tarsolainen kuului fariseuksiin, ennen kuin Jeesus kohtasi hänet Damaskoksen tiellä.

Fariseukset eristäytyivät nimensä mukaisesti tietyistä tavallisista arkielämän toimista, jotta eivät olisi saastuneet kurittomasti elävästä kansasta. Erityisesti tämä näkyi ruokailemisessa. Fariseukset suostuivat aterioimaan vain puoluetoveriansa (hepr. chaverim) kanssa, jotta eivät vahingossakaan söisi mitään kiellettyä tai epäpuhdasta.

חֲבֵרִים חֲבֵרִים

hepr. chaverim puoluetoverit "ystävät"

Erityisesti kymmenysten maksaminen ruoasta oli luovuttamattoman tärkeää. Jos söit jossakin muualla kuin fariseusten omassa joukossa, niin mistä saatoit tietää, oliko tarjolla olevista eineistä varmasti maksettu säädetyt kymmenykset?

Matt. 23:23

23 Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te annatte kymmenykset mintuista ja tilleistä ja kuminoista, mutta jätätte sikseen sen, mikä laissa on tärkeintä: oikeuden ja laupeuden ja uskollisuuden! Näitä tulisi noudattaa, eikä noitakaan sikseen jättää. (Matt23_23)

Luuk. 18:12

12 Minä paastoan kahdesti viikossa ja maksan kymmenykset kaikesta, siitäkin mitä ostan. (Luuk18_12 KR 1992)

Fariseusten käsityksen mukaan ihmisellä oli vapaa tahto, jonka perusteella saattoi valita hyvän tien elämässä. Fariseusten keskeinen kutsumus oli Tooran pikkutarkka tutkiminen ja vastausten löytäminen kaikkiin mahdollisiin arkielämän tilanteisiin. Talmudin päättymättömät keskustelut ja väittelyt lain oikeasta tulkinnasta edustavat nimenomaan farisealaista hengenperintöä. Nykyinen ortodoksijuutalaisuus on suoraa farisealaisuuden jatkumoa.

Jeesus ja fariseukset olivat toisilleen kuin tuli ja vesi, täydessä ja avoimessa sotatilassa alusta alkaen. Jeesus opetti ihmisen olevan sydänjuuriaan myöten paha ja siten täysin kykenemätön valitsemaan ja elämään Jumalan edessä kelpaavaa hyvää ja hurskasta elämää. Jeesus kehottaa kolmeen kertaan kavahtamaan fariseusten hapatusta eli opetusta ihmisen vapaasta tahdosta ja kyvystä itse täyttää Jumalan laki.

Matt. 16:5–12

5 Kun opetuslapset saapuivat toiselle rannalle, olivat he unohtaneet ottaa leipää mukaansa.

6 Jeesus sanoi heille: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta."

7 Niin he puhuivat keskenään sanoen: "Emme ottaneet leipää mukaamme."

8 Mutta kun Jeesus sen huomasi, sanoi hän: "Te vähäuskoiset, mitä puhutte keskenänne siitä, ettei teillä ole leipää mukanaan?"

9 Ettekö vielä käsität? Ja ettekö muista niitä viittä leipää

viidelle tuhannelle ja kuinka monta vakallista otitte talteen,

10 ettekä niitä seitsemää leipää neljälle tuhannelle ja kuinka monta vasullista otitte talteen?

11 Kuinka te ette käsität, etten minä puhunut teille leivästä?

Vaan kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta."

12 Silloin he ymmärsivät, ettei hän käskenyt kavahtamaan leivän hapatusta, vaan fariseusten ja saddukeusten oppia.

Mark. 8:15

15 [Jeesus] käski heitä sanoen: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten hapatusta ja Herodeksen hapatusta." (Mark08_15)

Luuk. 12:1

1 – – "Ennen kaikkea kavahtakaa fariseusten hapatusta, se on: ulkokultaisuutta." (Luuk12_01)

Jeesus opetti hengellistä uudestisyntymistä ylhäältä, josta fariseukset eivät ymmärtäneet vähääkään (Joh. 3). Jeesuksen opetuksen mukaan se, joka kuvittelee itse pystyvänsä Jumalalle kelpaavaan pyhään elämään, on tekopyhä

näyttelijä. Tämä loukkasi raskaasti ja loukkaa yhä edelleen omaan hyvyteensä uskovaa ja kilvoitteluunsa luottavaa luonnollista/uskonnollista ihmistä.

Omasta mielestään fariseukset jos ketkään olivat kaikkein vapaampia teeskentelystä, koska he halusivat seurata Jumalan Mooseksen kautta antamaa lakia ja sitä täydentäviä isien perinnäissäännöksiä koko elämällään. Sitä he eivät kuitenkaan ymmärtäneet, että tuo hurskas uskonkilvoittelu ei kelvannut Jumalalle pelastuksen ja vanhurskauden perusteeksi: ihmisen oma sydän/liha on langennut ja hengellisesti kuollut. Lihallisen ihmisen toimet ovat parhaimmillaankin aina itsekkyyden, omavanhurskauden ja ylpeyden saastuttamia.

Ihmisen oma kilvoittelu ja luuloteltu pyhyys on Jumalan edessä kuin saastainen kuukautisvereen tahrautunut vaate.

Jes. 64:05

5 Kaikki me olimme kuin saastaiset, niin kuin kuukautisveren likaama vaate oli kaikki meidän vanhurskaat tekomme. Kaikki me olemme lakastuneet kuin lehdet, pahat tekomme heittelevät meitä niin kuin tuuli. (Jes64_05)

Siksi me tarvitsemme pelastuaksemme uudestisyntymisen ja uuden luonnon, Kristuksen asumisen ja elämisen meissä. Vain Jeesukselta lahjaksi saatu vanhurskaus ja pyhyys kelpaavat Isän Jumalan edessä viimeisellä tuomiolla.